

‘IK DAC DIE STR WOR MIJN E

HT: RALING DT INDE'

**5G-zendmasten, draadloos internet, inductie-
kookplaten... straling komt tegenwoordig uit alle
hoeken. Volgens de Gezondheidsraad hoeven we
ons nergens druk om te maken. De groeiende
groep stralingsvluchtelingen en -experts denkt
daar heel anders over. 'Als je kinderen wil krijgen,
zou ik geen inductie in je keuken nemen.'**

TEKST RYAN CLAUS
FOTOGRAFIE AMAURY MILLER

**Trudie Rooijmans en
stralingsexpert Wim
Massop.**

'Ik leidde een heel normaal leven, behoorlijk klachtenvrij,' vertelt Trudie Rooijmans. 'Ik ging naar feestjes, keek YouTube-filmpjes in de trein en voelde me kerngezond. Tot 6 november 2017, de dag dat ik ineens volledig in elkaar stortte. Mijn ledematen vielen uit, mijn mond en tong werden kurkdroog, mijn zicht en geur verdwenen en mijn hartslag schoot omhoog. Ik viel nog net niet flauw, maar ik was lijkleek. Mijn lichaam ging in de overlevingsmodus. Kruipend vond ik de uitgang van mijn huis. Buiten lukte het me om op te staan en werd de pijn iets draaglijker. Ik stapte in de auto en reed instinctief naar het bos. Daar was de pijn volledig weg. Toen ik na een poosje terugkeerde naar huis, speelden die onverklaarbare aanvallen weer op. Ik kreeg al snel in de gaten dat ik niet meer thuis kon zijn, maar ik had geen flauw idee wat mij mankeerde. Ik liet me onderzoeken in het ziekenhuis, waar allerlei oorzaken werden uitgesloten, zoals een TIA, epilepsie of een psychose. Terwijl ik daar lag, viel ik steeds weer weg. Op momenten dat ik mijn telefoon pakte om mijn moeder hierover te bellen, viel het gevoel in mijn arm weg. Nog steeds legde ik niet de link met straling. Totdat ik ineens bedacht dat ik onderweg naar het bos een tweede aanval had gekregen, toen ik langs een

zendmast reed. "Straling!" riep ik vanuit mijn ziekenhuisbed. "Dat moet het wel zijn!" Binnen de kortste keren verschenen er twee GGZ-medewerkers aan mijn bed om te beoordelen of ik niet helemaal koekoek was. Doodsbang om opgenomen te worden in een inrichting probeerde ik mijn verhaal zo helder mogelijk te vertellen. Dat ging moeizaam, omdat ik zelfs in het ziekenhuis volledig werd overprikkeld door alle apparatuur. Gelukkig kregen die GGZ-mensen zelf ook door dat ik steeds wegviel als iemand met een mobiele telefoon de kamer binnenliep. Zij constateerden dat er met mijn bovenkamer niets aan de hand was. Al twijfelde ik daar zelf wel nog aan, want anders zou ik toch nooit in het ziekenhuis beland zijn?'

Stralingsvluchteling

Trudie Rooijmans zit aan een grote eettafel in de woonkamer van het eerste burn-outhotel van Nederland. Hier, aan de oevers van het Tjeukemeer in Friesland, komt zij regelmatig over de vloer. Deze week opent het hotel zijn deuren voor het grote publiek, maar Trudie komt hier al drie jaar. Voor therapiesessies, of gewoon voor een goed gesprek met Wim Massop of zijn vrouw Natascha Dorder. Naast de bedenkers en eigena-

ren van de eerste opvangplaats voor de groeiende groep Nederlanders met een burn-out, staat dit duo bekend als stralingsexperts. Daarmee zijn zij twee van de weinigen die hulp kunnen bieden aan mensen als Trudie.

‘Ik was lange tijd een stralingsvluchteling, maar Massop en Dorder hebben mijn leven gered,’ zegt de veertiger uit Ermelo. Trudie is er heilig van overtuigd dat zij extreem prikkelbaar is voor straling en lijdt aan elektrohypersensitiviteit, kortweg EHS. Die term wint zowel in de media als in hulpverleningspraktijken sinds enkele jaren flink aan terrein, maar wordt door de Gezondheidsraad, de overheid en het gros van de medici nog niet erkend als ziekte. ‘Toch weet ik 100 procent zeker dat ik het heb,’ zegt Trudie stellig. ‘Ik woon dicht bij een zendmast. Vanaf die eerste aanval kon ik niet langer dan een paar minuten in mijn eigen huis zijn. Als ik even terugging om wat spullen op te halen, werd ik direct duizelig en wazig. Ik wilde er niet weg en wilde er in het begin blijven wonen, maar ik raakte uitgeput en vermagerde. Ik kon niet anders dan vluchten. Twee maanden sliep ik in mijn auto in het bos, terwijl mijn vriend thuis was. Mijn familie en vrienden vonden het vreselijk, maar ik heb mij nog nooit zo gelukkig gevoeld. Simpelweg omdat ik iedere ochtend pijnvrij wakker werd en blij was dat ik überhaupt nog leefde. Ik heb echt lange tijd gedacht dat de straling mijn einde zou worden. Na het bos sliep ik een poosje op een camping en daarna bij mensen thuis. Ik kreeg veel lieve berichten van mensen die hun huis aanboden. Het liefst zou ik gewoon verhuizen, maar mijn urgentieverzoek bij de woonruimteverdeling van Ermelo wijst mij af omdat EHS geen erkende ziekte is. Volgens de Gezondheidsraad en ook de Raad van State leidt blootstelling aan straling niet tot gezondheidsproblemen.’

Als een mitrailleur

Van verhalen als die van Trudie kijken Massop en Dorder allang niet meer vreemd op. Al twaalf jaar bieden zij vanuit hun stralingsvrijehuis een opvangplek voor stralingsvluchtelingen, die een periode in een ‘veilige omgeving’ willen wonen. ‘Wekelijks ontvangen wij hier volledige uitgeputte mensen,’ vertelt Dorder. ‘Soms kunnen zij letterlijk niets meer, worden ze op de achterbank van hun vader of moeder hiernaartoe gebracht. En het neemt snel toe, ieder jaar melden zich meer en meer stralingsvluchtelingen.’

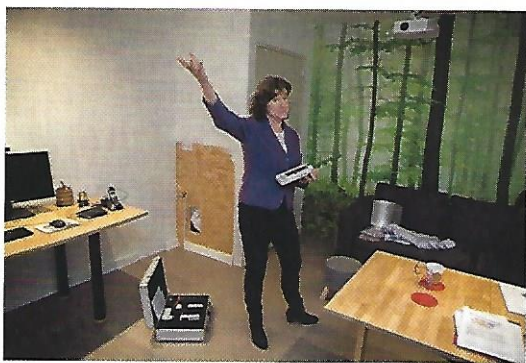
Als ervaringsdeskundigen op burn-outgebied richten zij zich met hun nieuwe hotelconcept op zowel burn-out- als stralingsgevallen. ‘Die twee hangen nauw samen,’ legt Massop uit. ‘Gevoelig zijn voor straling heeft alles te maken met hoge

‘IK WOON DICHT BIJ EEN ZEND- MAST. IK KON NIET LANGER DAN EEN PAAR MINUTEN IN MIJN EIGEN HUIS ZIJN, WERD DAN DIRECT DUIZELIG’

sensitiviteit. Neem nou die 5G-zendmasten. Die dingen geven een digitale, gepulste straling af die twintig à dertig keer gevaarlijker is dan analoge straling van bijvoorbeeld een computer of magnetron. Als een soort mitrailleur vuren die zendmasten digitale blokjes informatie op onze lichaamscellen af. Daar zijn wij niet voor gemaakt. Ons lichaam is de hele dag bezig de effecten van straling op te lossen. Daardoor raken wij vermoeid. Als je dan al onderliggende problemen hebt, zoals een burn-out, een depressie of de ziekte van Lyme, ben je veel gevoeliger voor straling en kan het echt tot problemen leiden, zoals bij Trudie en tienduizenden andere Nederlanders. Straling is vaak de laatste druppel waardoor het lichaam zegt: ik stop ermee.’

Massop, van origine natuurgeneeskundige en bouwbioloog, is al zijn hele leven in de ban van straling. ‘Ik vond het altijd al een interessant thema, maar sinds negen jaar verdiep ik mij serieus in het onderwerp en dus ook in de gevaren ervan. In die tijd heb ik duizenden gevallen langs zien komen van mensen met stralingsklachten, van een tintelende huid tot hartritmestoornissen. In mijn jeugd was onze meterstop voorzien van twee stoppen, voor de lampen en de radio. Die zette je ’s avonds uit. Moet je nu eens kijken wat er allemaal in je huis zit aan elektra. Buiten gaat het doodleuk door, met ontelbare zendmasten en hoogspanningskabels. We zijn compleet geëlektrificeerd. Wij worden continu belast met de effecten van straling, omdat wij in een gigantisch elektromagnetisch veld rondwandelen. De meesten zijn zich daar niet bewust van. Pas als we op reis gaan, merken we: hé, hier kom ik helemaal tot rust. De meeste klachten horen wij van mensen die net terugkomen van vakantie.’

In de ruime woonkamer van het burn-outhotel brandt amper licht. ‘Prikkelers als licht en geluid houden we hier zoveel mogelijk buiten de deur.’ De zeven appartementen en zes hotelkamers in Delfstrahuizen zijn de eerste van totaal zeven hotellocaties, verspreid over het land, met ➤

'MENSEN GAAN HIERAAN ONDERDOOR. WE HEBBEN AL TIEN SUÏCIDES DIE DIRECT TE LINKEN ZIJN AAN STRALINGSGEVOELIGHEID'

een soortgelijk concept. 'Als je met een burn-out kampt, zou je niet ver moeten rijden om geholpen te worden,' zegt Dorder. Het duo lijkt goud in handen te hebben. 'De eerste maanden zijn al helemaal volgeboekt,' zegt Massop. Eenmaal ingecheckt kunnen – 'met de nadruk op kunnen, niks moet' – hotelgasten hier tot rust komen door mee te doen aan therapie sessies en meditatie oefeningen. Stralingsvluchtelingen krijgen er van Massop en Dorder advies en begeleiding. 'Inzicht krijgen in de relatie tussen klachten van straling en onderliggende problemen is het belangrijkste,' zegt Dorder. 'Daarom helpen wij bij het verbeteren van omliggende punten, zoals goede voeding, die helpt bij het afvoeren van zware metalen en meer water drinken. Zodat je lichaam minder belast raakt door straling.'

Een andere oplossing die Massop promoot, zijn de zogenoemde stralingsoplossingsgerichte producten, waaraan nog weleens een stevig prijskaartje kan hangen. Via zijn webshop verkoopt

hij apparaten als de Maxiimus, een kastje voor in je huis dat straling omzet in een 'natuurlijke, onschadelijke vorm'. De kleinste versie kost 1999 euro, voor een groter model betaal je ruim 2600 euro. 'Voor grotere gebouwen hebben we nog grotere apparaten, ter grootte van kledingkasten.' Ook bij Trudie draait de Maxiimus op volle toeren. Om haar nek draagt zij bovendien een amulet van Massop, met een steen die tegen straling moet beschermen. 'In combinatie met de therapieën die ik hier kreeg, merk ik een gigantische verbetering.'

Tien zelfmoorden

Carolien Schooneveld, een 'voor 98 procent genezen stralingsgevoelige', houdt er een andere aanpak op na. Met haar praktijk aan huis in Driebergen-Rijssen biedt zij hulp aan elektrohypersensitieve mensen met een betrekkelijk eenvoudig bestrijdingsplan: meten is weten. Vanachter haar bureau van haar stralingsarme praktijk vertelt Schooneveld hoe zij in de afgelopen negen jaar tientallen mensen, vaak de wanhoop nabij, aan de telefoon kreeg. 'Ik heb hier zoveel huilende mensen voor me gehad. Mensen gaan hier echt aan onderdoor. We hebben in Nederland al tien suïcides die direct te linken zijn aan EHS. Het wil nog niet bij iedereen landen dat dit een dodelijke aandoening is. En wat dacht je van de partners? Die moeten leven met iemand die tot niets meer in staat is. Hen neem ik soms even apart, dan loop ik hier een blokje om met de partner. Dan hoor je de meest wrange verhalen.'

Carolien Schooneveld biedt in haar praktijk hulp aan elektrohypersensitieve mensen.

Zelf behoorde Schooneveld ook tot de slachtoffers. 'Tot op het randje van suicide toe,' bekent ze. 'Gelukkig is dat alweer 24 jaar geleden. Ik werkte destijds in een kantoor waar ik steeds op dezelfde plekken en op dezelfde momenten klachten kreeg. Hoofdpijn, tintelingen, concentratieverlies. En op exact dezelfde plek viel steeds weer de koffie uit mijn handen door spieruitval. Dat was heel eng. Later bleek ik dus steeds langs een versterkt telefoonsysteem van de burens te lopen. Ik viel in korte tijd twee keer van mijn fiets, ook dicht bij zo'n centrale. Met hartritmestoornissen meldde ik me bij mijn cardioloog, maar die kon niks vinden. Net als de oogarts, neuroloog en de internist. Alles was prima in orde. Dankzij mijn vader, Hugo Schooneveld, een van de eersten die EHS in Nederland op de kaart zetten, zag ik in dat ik elektrosensitief was.'

Schooneveld maakte haar woning stralingsvrij en besloot lotgenoten hulp te bieden. Elf jaar geleden opende ze haar praktijk. 'Spijtig genoeg ben ik nog steeds de enige in Nederland die met het credo "meten is weten" en een speciale training gericht hulp biedt aan EHS-patiënten. Straling wegnemen is voor mij de voornaamste oplossing van dit probleem. Bron weg, klacht weg. EHS heeft niets met de personen te maken, maar alles met de omgeving. Daar moeten artsen nog een omslag in maken.'

In alternatieve oplossingen, zoals de apparaten die op de webshop van Massop staan, ziet Schooneveld weinig heil. 'Naar die dingen hebben heel knappe koppen al eens gekeken, maar die lossen het probleem niet op. Dat neemt overigens niet weg dat Massop geweldig werk verricht, hoor. Hij heeft heel veel mensen geholpen. Maar in mijn ervaring zijn deskundige metingen en aanpassende maatregelen de enige blijvende oplossing voor dit probleem.'

Haaruitval en bloedneus

Met haar meetapparatuur speurt Schooneveld de woning van haar cliënten af naar stralingsbronnen. Elektriciteitskabels onder het huis, stoppenkasten, wifi-routers en huishoudelijke apparatuur zijn bekende boosdoeners. 'Als je kinderen wil krijgen, zou ik geen inductie in je keuken nemen. 80 procent van de straling komt uit onze eigen huizen en heeft dus niets te maken met 5G-zendmasten.'

Ze wijst naar haar stralingsmeter, haar grootste wapen. 'Bij zaken als bluetooth en wifi, vooral draadloos dus, begint dit ding keihard te piepen en kraken. Zo weten mijn cliënten waar de straling in hun huis vandaan komt.' Vervolgens rolt de expert een advies uit voor woningaanpassingen. 'Voorafgaand moet vastgesteld worden of iemand überhaupt kampt met EHS. En zolang de aandoening niet erkend wordt, is dat volgens Schooneveld niet altijd even eenvoudig. 'Pas als mensen zelf doorkrijgen dat zij enorm opknappen in een stralingsvrije omgeving, kun je ➤

'MIJN TELEFOON LIGT ALTIJD ONDER EEN WOKPAN DIE DE STRALING TEGENHOUDT EN IK GEBRUIK 'M ALLEEN IN NOODGEVALLEN'

jezelf EHS-patiënt noemen. Daarvoor stuur ik mensen naar gebieden waarvan ik weet dat er geen of heel weinig elektromagnetische velden zijn. Ga daar slapen en kijk maar hoe jouw lichaam daarop reageert. Die verandering voel je al na een half uur, maar soms pas na drie dagen. Meer energie, beter slapen, geen steken in je lichaam meer. Dat kan gepaard gaan met afkickverschijnselen.'

Schooneveld hanteert een lijst met 'typische EHS-symptomen' met daarop meer dan tachtig klachten. 'Haaruitval, bloedneus, dingen uit je handen laten vallen, ik kan heel lang doorgaan. Algemene klachten natuurlijk, maar wel allemaal dingen die minstens drie keer door mijn cliënten zijn benoemd.'

De uitweg is volgens Schooneveld simpel: triggers opsporen, woning aanpassen en een training volgen. 'Mij is het ook gelukt. Het is geen simpel trucje, maar er bestaat zeker een permanente uitweg.'

Ruim vier jaar na haar eerste stralingsdosis maakt dankzij een lang hulptraject ook Trudie Rooijmans het beter. 'Dankzij Wim en Natascha ben ik overgestapt op een ketondieet en drink ik alleen gezuiverd water. Sindsdien heb ik meer energie en lukt het steeds meer mijn burn-out achter mij te laten.'

Met aanpassingen in en rondom haar huis – folie tegen de muren, ledverlichting op batterijen en burens die hun wifi hebben uitgeschakeld – is haar leven enigszins draaglijk. 'Het gaat nu redelijk goed met me. Ik kan weer langere tijd thuis zijn. Met mijn EHS heb ik leren leven, al zal ik de rest van mijn leven moeten waken voor straling. Mijn telefoon ligt altijd onder een wokpan die de straling tegenhoudt en ik gebruik 'm alleen in noodgevallen. En tot kortgeleden voelde ik nog een constante druk en prikkelingen bij mijn slaap. In oktober liet ik mijn amalgaam vullingen, met daarin allerlei metalen, uit mijn kiezen verwijderen. Een wereld van verschil. Ik voel mij geen wandelende antenne meer.'

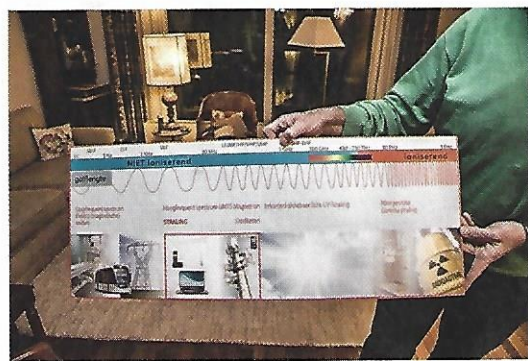
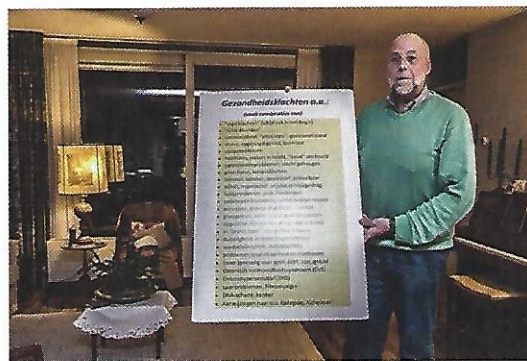
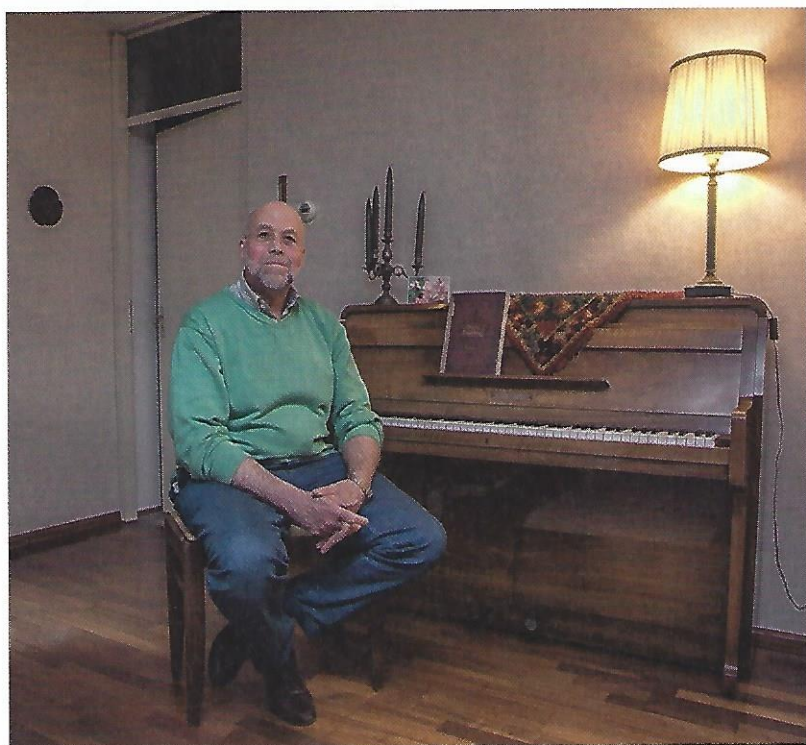
Rob Verboog, die zich met zijn burgerbeweging StralingsBewust.info sterk maakt voor meer maatregelen en bewustwording, is minder hoopvol. 'Wij hebben alles geprobeerd, maar hiervan kun je niet genezen.' Zelf heeft hij geen EHS, maar om de situatie van zijn vrouw Wally vindt hij geen doekjes. 'Buiten ons huis kan zij helemaal niets meer. Van straling wordt zij een wrak.'

→ Twaalf jaar geleden werd zij getroffen door een stralingsoverdosis, sindsdien is zij niet meer de oude. Telkens als zij in de buurt komt van straling volgt hetzelfde klachtenpatroon. 'Via tintelingen bij de wangen en piepende oren naar een bloeddruk van 220 tot 240 en vervolgens hartritme stoornissen. Langer dan acht minuten in een omgeving met veel straling kan voor haar dodelijk zijn. Haar deelname in 2015 aan een landelijk Nederlands wetenschappelijk onderzoek bevestigde haar stralingsgevoeligheid. Door aanpassingen in ons huis is zij daar nu tenminste weer helemaal fit.'

Verboog wil nu iedereen bewustmaken van de gevaren van straling. 'Mensen moeten weten dat straling wel degelijk gezondheidsklachten kan veroorzaken, die zij zelf veelal kosteloos kunnen voorkomen, maar dan moet je wel weten hoe. Neem nou kinderen, die zitten continu op schermpjes te kijken. Zorg voor een bekabelde verbinding, hanteer een maximale schermtijd en houd je daaraan. Op iedere kinderkamer ligt een babyfoon: leg dat ding op z'n minst een aantal meter van het bedje vandaan. En wat dacht je van ongeboren kinderen? Die zijn het meest vatbaar voor straling. Een smartphone of laptop op een zwangere buik is echt heel link. Straling is sowieso funest voor je vruchtbaarheid, zowel voor de man als de vrouw. Het lullige is: de meeste apparaten hebben veiligheidsrichtlijnen, zoals de verantwoorde afstand tussen apparaat en lichaam, maar bijna niemand leest die dingen. Veel ellende zou voorkomen kunnen worden door 's nachts de wifi, smartphones, bluetooth en smart-tv's helemaal uit te zetten. In stand-bymodus blijven al die dingen absurd veel straling afgeven, vooral de draadloze. Ik ben hier al jaren vrijwel fulltime mee bezig. Ik weet waar ik over praat.'

Via zijn informatiepunten eerlijkoverstraling.nl en SOSstraling.nl sprak Verboog in de afgelopen jaren met duizenden ervaringsdeskundigen. 'Veelal mensen die al geruime tijd in het medische circuit lopen en maar geen oorzaak voor hun kwaal vonden. In de meeste gevallen bleek straling de oorzaak of trigger.' Sinds de pandemie zitten daar ook longcovidpatiënten tussen, aldus Verboog. 'Een recent wetenschappelijk onderzoek bewees al dat straling het herstel van deze groeiende groep belemmert.'

Massop, Schooneveld en Verboog voeren niet

alleen een strijd tegen EHS zelf, ook rond het cynisme dat om stralingsgevoeligheid hangt, valt nog veel te winnen. Van de duizenden elektrosensitieven die Massop in zijn loopbaan trof, kreeg meer dan de helft te maken met 'scheve gezichten'. 'Hoe vaak ik niet hoorde dat deze mensen eerst maar een aspirientje moeten nemen,' verzucht Massop. 'En daarna worden de antidepressiva voorgeschreven. De meeste medici weten hier nog veel te weinig van of staan er cynisch in.'

Onwel door kopieermachine

Trudie kan het beamen. 'Voorafgaand aan een afspraak bij de GGZ stond ik buiten het kantoor in de regen. Kwam een directielid naar mij toe. "U zal wel blij zijn dat het regent? Alle straling wordt zo voor u weggespoeld!" Later bewees ik die man het tegendeel, toen hij mij telkens onwel zag worden zodra de kopieermachine naast zijn kamertje aanging. De telefoonmast tegenover het gebouw hielp ook niet mee. "Ik geloof je, je hebt mij vandaag heel veel geleerd," zei hij.' Schooneveld maakt de vergelijking met Prikkelbaar Darm Syndroom en whiplash. 'Ook zaken waar jarenlang een term en erkenning voor uitbleef. Het zou ons zoveel leed en geld schelen als EHS erkend wordt.'

Massop: 'We zouden een voorbeeld moeten nemen aan landen als Zweden en Tsjechië. Daar staat EHS wel op de lijst van erkende ziektes en worden werkgevers geacht het stralingsniveau laag te houden. Voor stralingsgevoeligen zijn er

zelfs uitgestrekte, stralingsvrije gebieden ingericht om te wonen en werken.' Dat dit in Nederland niet het geval is, wijt Massop aan economische belangen. 'De grootste bedrijven zijn de oorzaak van de grootste hoeveelheden straling. Denk aan telefoonproviders, internetbedrijven en IT-giganten. Zie daar maar eens verandering in te brengen.' Verboog vult aan: 'Bij de veiling van de eerste 5G-frequenties in 2020 streek de overheid meer dan 1,3 miljard euro op van de grootste providers. Die willen dat wel terugverdienen.' Stichting EHS schat dat 3 tot 7 procent van de Nederlanders kampt met gezondheidsklachten door elektromagnetische straling. Daarvan zou 10 procent, grofweg 50.000 mensen dus, ernstige klachten ervaren. Langzaamaan komt er meer aandacht voor het thema, ook vanuit instellingen die eerder stellig ontkenden dat straling gezondheidsschade zou opleveren, zoals de Gezondheidsraad.

Hans Kromhout, hoogleraar aan de Universiteit Utrecht en voorzitter van de Commissie Elektromagnetische velden bij de Gezondheidsraad noemt het 5G-netwerk een riskant experiment. 'Men gaat ervan uit dat die hoogfrequente straling geen gezondheidsschade oplevert, zonder er eerst onderzoek naar te laten doen. Men gokt. De Gezondheidsraad heeft de Tweede Kamer geadviseerd de frequentieband van 26 GHz vooralsnog niet voor 5G in gebruik te nemen, maar dat advies wordt terzijde geschoven. Er moet meer onderzoek komen.' ✕

Rob Verboog maakt zich sterk voor meer maatregelen en bewustwording.